

Čís. 2800.

Skutková podstata zločinu podvodu (§ 197 tr. zák.) předpokládá příčinnou spojitost mezi podvodným jednáním (oklamáním) a vzešlou škodou v ten způsob, že vzbuzením nebo použitím omylu má být oklamáný přiveden k nějakému jednání nebo opomenutí, z něhož jemu nebo někomu jinému má vzejít škoda. Tato příčinná spojitost jest dána i tenkrát, učinil-li oklamáný nějaký náklad v předpokladu, že dosáhne tím účelu, jemu hospodářsky užitečného, a oklamáný je na majetku poškozen, ukázalo-li se, že předpoklad byl mylný, že užitečného účelu nebylo lze dosáhnouti, že náklad byl učiněn marně.

Pro skutkovou podstatu podvodu, spáchaného nepravdivými údaji při prodeji losů na splátky, jest nerozhodno, zda zákazníci byli podle svých majetkových poměrů s to, by platili další splátky.

(Rozh. ze dne 25. května 1927, Zm I 764/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu v Táboře ze dne 20. října 1926, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 200 tr. zák., mimo jiné z těchto

d ů v o d ů:

Po věcné stránce (čís. 9 a) Šu 281 tr. ř.) namítá zmateční stížnost, že zjištěné jednání obžalovaných nenaplňuje skutkové podstaty zločinu podvodu podle § 197, 200 tr. zák. proto, že prý oklamáným nevzešla škoda z činu obžalovaných, t. j. z toho, že koupili losy na splátky, nýbrž z vlastního jejich rozhodnutí, že odmítli dodržeti smlouvu; kdyby ji byli dodrželi, nebyli by prý přišli o prvou splátku a neutrpěli by žádné škody. Zmateční stížnost tedy v podstatě tvrdí, že mezi oklamáním a vzešlou škodou není příčinné spojitosti. Podle názoru zmateční stížnosti jde o poměr čistě civilně-právní, poškozeným bylo volno domáhati se neplatnosti a zrušení smlouvy písemně uzavřené buď podle Šu 870 nebo 871 obč. zák. Se zmateční stížností nelze souhlasiti. Jest jisto, že skutková podstata zločinu podvodu předpokládá příčinnou spojitost mezi podvodným jednáním (oklamáním) a vzešlou škodou v ten způsob, že vzbuzením nebo použitím omylu má být oklamáný přiveden k nějakému jednání nebo opomenutí, z něhož jemu nebo někomu jinému má vzejít škoda. Tato příčinná spojitost jest zajisté dána tenkrát, učinil-li oklamáný náklad v předpokladu, že dosáhne tím účelu, jemu hospodářsky užitečného, a oklamáný je na majetku poškozen, ukázalo-li se, že předpoklad byl mylný, že užitečného účelu nebylo lze dosáhnouti, že náklad byl učiněn marně. Nedostalo-li se v takovém případě tomu, kdo oním způsobem svým majetkem disponoval, za jeho plnění vůbec

žádné majetkové hodnoty, rovná se majetková škoda oklamanému vzniklá majetkové hodnotě jeho plnění, tedy v případě vyplacení určitého peníze této částce. V souzeném případě odhodlaly se podle skutkových zjištění napadeného rozsudku osoby obžalovanými oklamané k zaplacení první splátky na koupené losy pouze v předpokladu, že zaplatí celkem jen tři měsíční splátky po 300 Kč, a když nevyhrají, že obdrží po třech měsících peníze zpět i s 2% úroky. Rozsudek zjistil, uvěřiv v tom směru svědeckým seznáním manželů K-ových a Jana V-y, že by byli oba poškození rozhodně losů nekoupili, kdyby byli věděli, že kupní cena záleží ve 13 po případě 12 měsíčních splátkách po 300 Kč, ježto nemají tolik peněz, by takové závazky mohli převzít. Předpoklad, v němž oklamání jednali, byl však mylný, neboť hledíc k obsahu prospectu, o němž rozsudek mluví a na nějž se odvolává, musila první splátka, již zákazníci zaplatili v domněnce, že si zaplacením pouhých 3 splátek zajistí právo na výhru, po případě vrácení splátek, bez nároků na náhradu propadnutí, stejně, jakoby byly propadly i obě další splátky, na něž oklamání zákazníci přistoupili, nedošlo-li k řádnému placení všech 12, po případě 13 splátek, a ona domněnka spočívala rovněž na omylu. První splátka zákazníky zaplacená byla tudíž vyplacena zcela marně a byla pro ně ztracena. Podle toho nemůže býti pochybností o tom, že zákazníci utrpěli z podvodného jednání obžalovaných majetkovou škodu, a že se tato škoda rovná zaplaceným prvním splátkám, jež činily podle skutkových zjištění napadeného rozsudku u každého z oklamanych 300 Kč. Dlužno podotknouti, že pro posouzení otázky, zdali jde o podvod čili nic, nezáleží ani na tom, zda byli zákazníci podle svých majetkových poměrů s to, by platili všech dvanáct po případě třináct splátek, poněvadž nepomýšleli, jak bylo již řečeno, vůbec na řádné placení více než tři splátek za účelem nabytí losů tu v úvahu přicházejících, nýbrž zaplatili, uvěřivše lstivým předstíráním obžalovaných, první splátku jen v předpokladu, že stačí zaplatiti pouze tři měsíční splátky, by si zajistili nárok na výhru po případě vrácení zaplacených splátek, což se však ukázalo klamným. Oklamání zákazníci byli poškozeni tím, že nedostali za svou splátku, stejně jako by byli neobdrželi ani za další dvě, na něž přistoupili, žádné protihodnoty, uvážili-li se, že nabytí losů a naděje na výhru předpokládá zcela jiné plnění s jejich strany, než k jakému se odhodlali, uvěřivše nepravdivému předstírání obžalovaných. Proti tvrzení zmáteční stížnosti, že by zákazníci nebyli utrpěli škody, kdyby byli další splátky řádně platili a následkem toho pak obdrželi koupené losy, poskytující naději na výhru, stačí uvést, že otázkou, zdali by byla zákazníkům také v tomto případě vznikla škoda čili nic, netřeba se vůbec obírat, ježto věc je posuzovati podle plnění, k němuž se oklamání odhodlali, nikoli však podle stavu, který by tu byl, kdyby zákazníci se byli dodatečně odhodlali za účelem napravení utrpěné již škody k plnění, na něž při jednání s obžalovanými vůbec nepomýšleli. Poněvadž rozsudek zjišťuje bezvadně všechny předpoklady skutkové podstaty zločinu podvodu, ve směru subjektivní viny vyslovuje, že obžalovaní jednali podvodně, tedy

v úmyslu oklamati a v úmyslu poškoditi oklamané, a prohlašuje za bezdůvodné hájení se obžalovaných, že neměli úmyslu podvodného, odpovídá odsuzující výrok zjištěnému stavu věci a správnému výkladu zákona.

Čís. 2801.

Trestání válečné lichvy (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).

Nyní, kdy od ukončení války uplynula značná doba a hospodářská funkce volné soutěže vešla opět v platnost ve velkém rozsahu, jest zejména nezbytným pro odsouzení pro předražování (§ 7 zákona) důkladné zkoumání a zjištění, zda pachatel požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, využívaje vědomě mimořádných válkou vyvolaných poměrů.

Pokud jest lékárník oprávněn požadovati cenu podle lékárnické sazby i když mu bylo známo, že se věc kupuje k technickým účelům.

(Rozh. ze dne 25. května 1927, Zm I 37/27.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací uznal po ústním líčení o zmateční stížnosti generální prokuratury na záštitu zákona právem: Rozsudkem okres. soudu v Bochově ze dne 14. června 1926, jímž obžalovaný lékárník a majitel drogerie v B., uznán vinným přestupkem §u 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. spáchaným tím, že dne 27. února 1926 požádav při prodeji čtvrt litru čpavku cenu 7 Kč u využití válkou vyvolaných mimořádných poměrů požadoval za předmět potřeby cenu zřejmě přemrštěnou, jakož i potvrzujícím rozhodnutím krajského soudu v Chebu jako soudu odvolacího ze dne 4. srpna 1926, byl porušen zákon v ustanovení §u 7 čís. 1 zákona čís. 568/19; rozsudek ten i rozhodnutí odvolacího soudu se zrušují a věc se odkazuje okresnímu soudu v Bochově k novému projednání a rozhodnutí.

Důvody:

Rozsudkem okresního soudu v Bochově ze dne 14. června 1926 byl obžalovaný, lékárník a majitel drogerie v B., uznán vinným přestupkem §u 7 čís. 1 zákona ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n. spáchaný tím, že dne 27. února 1926, požádav při prodeji čtvrt litru čpavku cenu 7 Kč, u využití válkou vyvolaných mimořádných poměrů požadoval za předmět potřeby cenu zřejmě přemrštěnou. Důvody rozsudku, předeslavše, že obžalovaný provozuje v témž domě lékárnou a drogerii, avšak v místnostech oddělených, zjišťují, že natěrač Jan G. poslal dvě školačky pro čpavek do láhvičky objemu $\frac{1}{4}$ litru vody, že obžalovaný za toto množství čpavku požádal a dal si zaplatiti 7 Kč, že věděl, že čpavku má býti použito k technickým účelům a nikoli jako léčiva; na základě posudku znalce (drogisty) zjistil soud, že za $\frac{1}{4}$ litru